

Preparats per a l'estiu

Reflexions i experiències de les entitats d'educació en el lleure

Rutes, campaments, colònies, casals d'estiu, camps de treball són termes que quan arriben els mesos d'estiu es fan més presents que mai. Solen ser la culminació de les activitats que un esplai o agrupament ha dut a terme al llarg de tot l'any i, més enllà de l'entreteniment, persegueixen l'aprenentatge de valors a vegades poc presents en la societat actual. Com gairebé tot, les activitats d'estiu van al ritme de la vida i amb el pas del temps s'han anat adaptant a les noves necessitats i a les noves realitats. Noves fórmules, nous perfils de participants i noves experiències conviuen amb l'essència de les activitats organitzades per les entitats d'educació en el lleure, que perdura al llarg del temps. I és que malgrat els canvis, les activitats d'estiu continuen essent un espai ideal per a l'acompanyament i el creixement personal dels infants.

FOTO: Xavier Anguera (Tàctica)

Les activitats d'estiu, ara i aquí

Els representants de cinc entitats de lleure de Catalunya conversen sobre la situació del seu objecte de treball en els mesos d'estiu en una taula rodona organitzada per la revista *Estris*. Què ha canviat des de fa uns anys fins ara en les activitats d'estiu que duen a terme les entitats d'educació en el lleure? Quines són les noves necessitats? Amb quines dificultats es troben? I si mirem cap al futur, quins reptes se'ls dibuixen?

Hi intervenen la Maria València del Moviment de Centres d'Esplais Cristians, en Carles Xifra de la Fundació Catalana de l'Esplai, l'Arnau Garcia de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, la Berta Mundó d'Esplais Catalans i l'Elena González d'Escoltes Catalans. El següent text és un extracte de la conversa mantinguda entre els participants.

ANNA DALMAU I MARTA ROGLÀ/ FOTOS: MARIO PÉREZ

Com a agents implicats, quina creieu que ha estat l'evolució de les activitats d'estiu en els darrers anys?

MARIA VALENCIA: Les activitats d'estiu han evolucionat tant en volum com en tipologia. El que abans eren les colònies o els casals d'estiu a petita escala, ara són casals més específics i en tenim un ventall molt més ampli. Per exemple, les rutes, amb altres modalitats o altres destinacions; o les colònies, molt més específiques – colònies d'anglès, d'esports...; així com els casals. Quant al volum, la necessitat social fa que les famílies necessitin a l'estiu un espai on els seus fills estiguin bé, atesos, etc. L'oferta és molt més àmplia i ara una família té molts llocs per triar, fins i tot també molts preus i això és pot veure com una dificultat però també com una oportunitat.

CARLES XIFRA: Hi estic d'acord, però crec que també hi ha una mena d'estabilització del mètode o projecte educatiu. Les activitats de vacances, d'estiu, cada cop queden més estabilitzades com aquesta peça bàsica de l'equilibri educatiu entre l'activitat i les vacances, entre l'esforç i el plaer, entre la protecció i l'autonomia. Per altra banda, sí que hi ha un petit canvi, com a mínim en les activitats que plantejem nosaltres. Com que augmenten els grups de petits que vénen a fer les activitats d'estiu, hem

anat relegant cap als mitjans i els grans les activitats de rutes, campaments, etc. i hem deixat per als més petits les activitats més controlades, amb més seguretat, amb més comoditats. També com a evolució, en els darrers anys els projectes d'intervenció sobre l'entorn ens funcionen bé, és a dir, els projectes d'aprenentatge i servei i els camps de treball, per exemple.

ARNAU GARCIA: En aquests últims anys hi ha hagut un augment molt gran de serveis educatius en el temps de lleure, que han donat resposta a les necessitats familiars i que cobreixen des de la qualitat i el rigor aquests espais. Una altra part seria tota la que fa referència a l'associacionisme educatiu, tots els esplais i agrupaments que fan els seus campaments i les seves colònies des de la gratuïtat. Aquí han entrat en una dialèctica amb tots els serveis educatius de lleure i en una confusió, a vegades. Ha augmentat la visió professionalitzadora i ha permès arribar a l'estiu a nois i joves als quals abans no es podia arribar i cobrir així necessitats socials, però al mateix temps, aquest fet està fent trontollar el projecte de l'associacionisme educatiu amb base voluntària d'on surt el món de l'esplai i de l'escoltisme.

BERTA MUNDÓ: Sí que de mica en mica es va vivint més aquesta competitivitat o competència en el dia a dia dels esplais amb altres activitats professionals del tipus casal d'estiu, colònies d'aquestes més di-

versificades i més especialitzades, i això ha anat una mica en detriment, a nivell més local, amb les activitats pròpies de les associacions. Vull remarcar que des dels esplais o els agrupaments entenem les activitats d'estiu com el punt culminant del projecte de tot el curs i que, per tant, ens costa una mica parlar només d'activitats d'estiu perquè entenem que és un projecte anual de curs, que dona resposta a una globalitat i no només al servei que es pot donar a l'estiu.

“Les activitats d'estiu són un dret i no un privilegi i han de ser inclusives des del punt de vista econòmic i social” CARLES XIFRA

ELENA GONZÁLEZ: Arran de l'augment del volum d'activitats o potser també per aquest canvi social i aquest proteccionisme envers l'infant, el que ha succeït és que ens hem trobat amb un excés regularitzador. En el cas de les entitats de base associativa vol dir que les persones voluntàries han de destinar molt temps a poder formalitzar aquestes regularitzacions: a poder

fer papers, a poder treballar tota la burocràcia administrativa i això el que fa, en el cas de les entitats de base associativa, és treure qualitat al projecte, és a dir, el contrari del perquè es va voler potenciar aquesta regularització. Per altra banda, el que dèiem de les noves tendències. En el cas de l'escoltisme són dues coses pròpies i innates al mateix projecte: el fet de treballar pel teu entorn local i el fet de pertànyer a un moviment que està present arreu del món. És un bon mètode, però també té els seus límits, és a dir, no sé si és adequat traslladar-lo directament a una activitat que dura uns quinze dies.

MARIA VALENCIA: Respecte a la professionalització de les bases voluntàries, nosaltres estem en un doble espai perquè tenim 150 esplais federats al Moviment de Centres d'Esplai Cristians (MCEC), tots voluntaris, però també tenim les activitats organitzades per la nostra entitat, la Fundació Pere Tarrés. El nostre discurs de sempre és: tenim grans professionals al capdavant dels centres d'esplai, tots ells voluntaris, i tenim grans professionals remunerats en els centres diraris i en d'altres activitats organitzades per la Fundació i que cobren el seu sou. És aquell debat etern en què mai ens posarem d'acord.

CARLES XIFRA: En el nostre cas ens passa exactament el mateix.

ARNAU GARCIA: Si hi ha alguna cosa que ara s'hagi de cuidar és el model associatiu perquè és el que està disminuint des dels darrers anys, perquè és el que es posa en perill, perquè li costa més tirant endavant sense un suport des de diferents línies i perquè és el que realment té un valor per si mateix.

BERTA MUNDÓ: Sí que és important que diferenciem el màxim possible els dos models perquè cadascun sigui reconegut en la mesura del que li pertoca.

CARLES XIFRA: En tot cas, a nosaltres ens costa diferenciar-los perquè en tenim de mixtes.

MARIA VALENCIA: Estic d'acord que hem de reclamar a la nostra societat el reco-

neixement, però el de l'educació en el lleure com a model educatiu.

ARNAU GARCIA: El valor de l'educació en el lleure adreçat als joves, n'és un; però el valor educatiu que té l'associacionisme cap als monitors, n'és un altre de diferent. Però com que es mescla, els nostres monitors voluntaris entren en el dilema moral de dir: “Per què faig això així si ho podria fer treballant?”. I és aquí quan et preguntes quin és el valor del que estàs fent: els diners o el projecte?

ELENA GONZÁLEZ: A mi no m'agrada gens una terminologia que fem servir molt: professionals i voluntaris. M'agrada més parlar de gent que treballa de forma remunerada i gent que treballa des de la gratuïtat. El tema de professional te l'atorga com vius i com fas viure el projecte. Aquí és on hi ha la part diferencial, és a dir, no li podem exigir a un treballador, sigui en un esplai o en qualsevol altre lloc, que s'impliqui de tal manera que el transformi a ell mateix.

CARLES XIFRA: No hi estic d'acord perquè no és una empresa, sinó una entitat que té un projecte i la gent que hi treballa se'l creu. Només pel que cobren no estarien allà, tampoc.

ELENA GONZÁLEZ: És clar, però jo em refermo en el que deia l'Arnau: per què fer-ho sense cobrar si com dius podríem fer-ho adherint-nos als valors d'aquesta entitat? No és per ser fonamentalista, però hi ha quelcom aquí al darrere que també ens ha de fer pensar que fer-ho de manera voluntària fa reflexionar aquesta persona sota uns altres paràmetres.

Podríeu apuntar algunes necessitats que han sorgit en els darrers anys?

CARLES XIFRA: Una part de necessitat o repte que hem de poder afrontar és que les activitats d'estiu no haurien de ser un fet per excloure els infants a participar. Aquí hi ha un tema econòmic al darrere. Entenem que les necessitats d'estiu són un dret, i no un privilegi, i per tant, han de poder ser

inclusives per a tothom, no només des del punt de vista econòmic, sinó també social. Possiblement també hem de ser capaços d'adaptar-nos al nou calendari escolar i a les unitats de les famílies. I segurament també tenim com a repte el fet de vetllar per la qualitat de les activitats i dels projectes, que no només té relació amb els requi-

“La nostra opció és molt econòmica perquè els nostres monitors, els caps, no cobren” ARNAU GARCIA

sits legals, sinó també amb els mecanismes de suport institucional que estan al voltant de les activitats.

ARNAU GARCIA: Si alguna cosa tenim entre mans difícil i que hem d'abordar és el treball comunitari, el treball local, la convivència i el fet que nosaltres podem ser un eix cohesionador en els diferents espais i realitats socials. Això es pot fer des de les activitats d'estiu i també s'ha de fer durant tot el curs. Queda com un tòpic, però fa uns anys enere insistim molt en l'educació en valors i fins i tot ha arribat a pervertir-se, però ara més que mai cal entrar en els valors i fer-ho a fons, des d'una visió espiritual de les persones, d'entendre el que som i el que fem més enllà d'allò material. I aquí sí que hi ha un treball fort a fer amb els infants i joves.

“Ens costa molt que l'administració entengui les activitats que realitzem a l'estiu com a punt culminant del projecte de curs”

BERTA MUNDÓ

MARIA VALENCIA: L'educació en valors s'hauria de treballar a casa i més a l'escola, però potser en l'educació en el lleure tenim l'obligació de treballar-la d'una forma molt més integral i donar-li un valor afegit que en altres contextos, pel que sigui, no té. Tendim a dir: “Aquests adolescents són el nostre futur”. Sí, d'acord, però també són el nostre present i els hem d'educar en el present, en aquests moments de participació i de transformació de la nostra societat, i donar-los veu –els principis democràtics es creen també des de la base, per tant, perquè no els donem l'opció de poder parlar? Per altra banda, hi ha unes necessitats

BERTA MUNDÓ: Un dels reptes que hem tingut sempre, però que ara hem de tenir molt present és que els esplais i agrupaments hem d'educar ciutadans del present. Hem de pensar que estem treballant amb ciutadans des del primer dia que entren a l'esplai i hem de fer que se sentin part d'un projecte comú de la societat i que això repercuteixi perquè un altre dia tinguin unes habilitats o unes actituds més enllà de les que actualment promou la societat, com l'individualisme o el consum.

ELENA GONZÁLEZ: Crec que el nostre paper dona una múltiple resposta a les necessitats actuals. Per una banda, aquestes famílies assedegades de valors i de capacitats es poden veure alleujades amb les nostres activitats. Per una altra, l'administració i aquest discurs que tots nosaltres fem servir de dir que som espais de cohesió social, de trobada, etc. Crec que molt lliurement i sense complexos podem dir que estem formant ciutadans –d'una manera molt militarista, d'acord–, però és així, estem transmetent valors que no es troben en un altre lloc. Moltes vegades ens perdem pels mecanismes, i ens oblidem del públic objectiu que són els infants. Aquesta és la gran batalla.

de caràcter molt pràctic. Durant el curs escolar, l'infant surt de l'escola i el pare i la mare estan treballant i no té on quedar-se. I a l'estiu els pares treballen i l'infant té dos o tres mesos de vacances, llavors, què fan amb ell? Nosaltres també hem de saber aprofitar-ho com a punt culminant de les nostres activitats que fem durant l'any.

ARNAU GARCIA: A mi m'agradaria afegir que per poder donar resposta a les necessitats de la societat cal que l'administració faci una aposta per tota l'activitat que estem fent. Amb això vull dir facilitar l'accés a l'entorn natural enlloc de dificultar-lo, que ens ajudi a tenir més facilitats en l'acampada, que ens ajudi a donar un suport mediàtic o de reconeixement social a la tasca que es fa des de l'associacionisme educatiu... És molt material.

CARLES XIFRA: No és tant material, penso. Una cosa són els aspectes legals, però l'altra és aquest reconeixement de la importància de la tasca que fem que permet relacionar-te de tu a tu amb els altres agents educatius, ja que sempre estem una mica per sota i picant la porta per dir-los que nosaltres també podem fer això.

BERTA MUNDÓ: En la mesura que tinguem aquest reconeixement social, també és més fàcil respondre a l'entorn més immediat a nivell local perquè si algú t'està reconeixent com a agent educatiu, és més fàcil que la gent vingui a trucar a la teva porta.

ELENA GONZÁLEZ: És aquesta doble vessant de l'administració: diuen que creuen molt en la nostra tasca, però fins un punt. I aquest fins aquí per a nosaltres potser vol dir la meitat de feina que podríem fer.

Quines són les principals dificultats amb què us trobeu per dur a terme les activitats durant l'estiu?

ARNAU GARCIA: És una pregunta interessant. No vull semblar dolent, però una de les dificultats és amb les famílies, que ens veuen com un espai que ha de donar un servei de lleure. No fem un servei de lleure a l'estiu, fem campaments i activitats durant l'any. La nostra opció és molt econòmica, però no és perquè hi hagi

menys qualitat, no és perquè es vagi a llocs pitjors, és perquè els nostres monitors, els caps no cobren.

BERTA MUNDÓ: Aquesta dificultat no és exclusiva amb les famílies, sinó que és generalitzada i quan surten els esplais o agrupaments als mitjans de comunicació reafirmen aquesta postura de ser consi-

“Continuem tenint dificultats per afavorir que tots els infants dels centres puguin tenir accés a les activitats”

MARIA VALENCIA

derats com un servei. Ens costa molt que l'administració entengui les activitats que realitzem a l'estiu com a punt culminant del projecte de curs, perquè les reconeixem com activitats d'estiu i li agrada fer 'bombo' d'això. És cert que últimament està canviant, però li està costant.

ELENA GONZÁLEZ: Sembla una reivindicació molt bàsica, però l'accés al medi natural en les activitats que fa un agrupament escolta és molt importat. El fet que arribis a un espai natural i hi hagi lavabos al mig del bosc, pel que fa a la visió d'un educador en un agrupament, és surrealista perquè si estem anant allà per sortir del món urbà, del barri o de la família propera per viure i desenvolupar-nos d'una certa manera; trobar-nos unes taules, cadires i uns lavabos trenca una bona part d'aquesta voluntat que hem tingut quan hem marxat uns dies fora. Crec que això és una batalla que ja està perduda i em segueix tocant molt la moral. I l'altra qüestió és el tema de les titulacions de monitoratge i de directors. Estem en un context on hem volgut posar uns paràmetres pels quals un és monitor o és director. Torno al que deia al principi: qui són els professionals i basant-se en què són professionals? Les activitats que fem els agrupaments tenen un valor afegit no només perquè ens haguem tret aquesta titulació, sinó perquè els educadors estan patint un procés educatiu propi. Totes aquestes capacitats o aptituds que anem aprenent no estan reconegudes enlloc, però tots hem de “passar pel tub” d'aquestes titulacions, que no recullen moltes de les capacitats que un educador en un agrupament escolta acaba aprenent.

MARIA VALENCIA: Estic d'acord que ser considerats per les famílies com la zona blava o verda de torn és una limitació important, és a dir, cal que hi hagi un reconeixement de la nostra tasca. Hi ha pares que ja ho coneixen i ho valoren, però hi ha un gruix al qual no hi ha manera d'arribar. Assenyalaria també el tema econòmic. Les activitats dels nostres centres d'esplai són econòmiques, i de fet, en el context de crisi això ens ha afavorit perquè ha facilitat que dintre del gran ventall d'oferta d'activitats la família pugui triar la de l'esplai en detriment de les altres. Però continuem tenint

dificultats per afavorir que tots els infants dels centres puguin tenir un accés a les activitats, siguin colònies, siguin casals, sigui el format que sigui. D'on treure aquests diners? Com a federació oferim un sistema de beques, però ens costa moltíssim cobrir totes les demandes. Puja la demanda però els diners continuen essent els mateixos, o menys.

CARLES XIFRA: Subscriu aquest últim punt. Insistiria també en la necessitat de treballar conjuntament amb la comunitat educativa, tant amb famílies com amb escoles. Les activitats d'estiu que tenen aquesta característica de temps breu, intenses i que no entra en contradicció ni competència amb el temps lectiu ho han de poder facilitar més. De moment som capaços de coordinar-nos, però no de cooperar. Quan dic cooperar vull dir aquest reconeixement i suport mutus, més enllà de compartir estratègia educativa.

D'aquí a uns anys, què us agradaria que hagués canviat?

BERTA MUNDÓ: A mi m'agradaria que cada vegada més els esplais i els agrupaments puguin ser un mirall de la societat en general, és a dir, que si hi ha immigració pugui estar inclosa dins dels esplais, si hi ha infants amb dificultats econòmiques també hi puguin estar inclosos... Que siguem capaços de respondre a tots aquests

canvis socials. Per altra banda, d'aquí a 10 anys m'agradaria que fóssim capaços d'estar parlant en aquesta taula sobre els dos models i no viure-ho com si estiguessin en conflicte, sinó com a dos models que poden conviure i que cadascú està reconegut pel que fa i pel que és.

ELENA GONZÁLEZ: La carta als Reis seria molt llarga però ja acabaria de completar la idea del reflex social afegint-hi el fet de ser un referent social. La feina que es fa en un agrupament i en un esplai té un valor educatiu altíssim i està molt menystinguda. Hi ha altres països on els escoltes, per exemple, tenen veu en qüestions educatives, però veu específica, no només fer uns grups de treball per al Pla Nacional de Joventut, per exemple. Estem educant en el temps de lleure infants i joves i tenim la capacitat explícita de dir com creiem que han d'evolucionar segons quins temes a nivell educatiu o social perquè, en definitiva, no deixem de ser agents socials.

MARIA VALENCIA: Quan vaig començar en el món de l'esplai, un amic em va dir: “D'aquí a cinc anys els esplais no existiràn”. Després va dir que al cap de 10 anys no existirien. Jo aspiro a que d'aquí a 10 anys no hagin desaparegut, i que d'aquí a 20 anys tampoc, sinó que, justament, anem caminant cap aquest reconeixement i ens anem fent lloc dins de la societat. Aspiraria també a un treball més conjunt entre les entitats que ens dediquem al ma-

teix de manera que puguem assegurar un treball des de l'educació en el lleure per a tothom i poder generar espais formatius i d'acompanyament per a l'infant, sigui en esplais, en agrupaments o en activitats puntuals que facin entitats escolars.

CARLES XIFRA: Coincideixo. El reconeixement legislatiu i institucional ens situaria en un altre punt i tindriem molta més força.

ARNAU GARCIA: La meua carta als Reis és

“La feina que es fa en un agrupament i en un esplai té un valor educatiu altíssim i està molt menystinguda”

ELENA GONZÁLEZ

que hi hagi una conciliació laboral i familiar gran i això faria que fossin necessaris menys serveis de lleure. També somio amb uns agrupaments més representatius a la societat i, per tant, més oberts. Formar part del discurs educatiu d'aquest país seria un element clau. Ja hem fet un primer pas: tenim una llei educativa que ens reconeix. I tant que ens agrada mirar a Europa, mirem quin paper té l'escoltisme en la societat civil i en la incidència política i educativa. També somio amb uns moviments educatius liderats per joves i que ells transmetin la seva manera de fer. I per acabar, per ajudar a aquest reconeixement que no l'ha de fer l'administració sola, sinó que l'hem de començar nosaltres, espero que ens posem les piles i que sapiguem veure com conviuen els dos models i com funcionen perfectament, però per separat.

El vídeo de la taula rodona a www.engrup.tv

MARIA VALENCIA

Té 32 anys i des del 2007 és la presidenta del Moviment de Centres d'Esplai Cristians (MCEC). És mestra d'educació especial i psicomotricista especialista en mediació corporal com a teràpia d'intervenció. Actualment treballa en una escola pública atenent infants en situació de risc socioafectiu i amb trastorns de desenvolupament, tasca que combina amb la direcció d'un esplai i amb el càrrec de formadora i cap del Departament de Pedagogia de l'Institut de Formació de la Fundació Pere Tarrés. www.peretarres.org/mcec

CARLES XIFRA

Té 34 anys i des de l'any passat és el cap de l'Àrea d'Acció Educativa de la Fundació Catalana de l'Esplai. Ha estudiat ciències ambientals i treballa com a educador. Forma part de l'entitat des de 1998. www.esplai.org/encerta

ARNAU GARCIA

Té 26 anys i des de fa sis mesos és comissari general de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG). Educador social de professió, la seva relació amb l'educació en el lleure va començar molt aviat, primer com a nen d'esplai, i més tard, amb 16 anys, com a cap de l'AEiG Perot Guinarda. Amb 22 anys, es va incorporar a l'equip de FOCA (Formació de Caps) del Sector II (Barcelona) de MEG, on va tenir el càrrec de comissari. www.escoltesiguies.cat

BERTA MUNDÓ

Té 23 anys, ha estudiat Belles Arts i des de fa nou mesos ocupa el càrrec de secretària general d'Esplais Catalans (Esplac). La seva vinculació amb el món del lleure va començar als 9 anys a l'Esplai Garbí de Mataró, on després va exercir com a monitora i coordinadora. En la seva trajectòria dins d'Esplac, ha participat en el sector geogràfic del Maresme, a la Comissió de Cooperació Internacional, i ha estat tècnica del sector Maresme. www.esplac.cat

ELENA GONZÁLEZ

Té 27 anys i des de fa sis mesos és la cap de relacions exteriors d'Escoltes Catalans. La seva implicació en el moviment associatiu va començar a l'Agrupament Escolta el Pi de Les Corts, fa gairebé deu anys. A Escoltes Catalans, ha ocupat el càrrec de seguiment de relacions exteriors de la vegueria del Barcelonès i el de coordinadora de política de joventut. Des dels 18 anys treballa en tasques relacionades amb la gestió administrativa, feina que compagina amb els estudis de Ciències Econòmiques. www.escoltes.org

Les xifres dels darrers estius

REDACCIÓ

Les dades recollides per la Secretaria de Joventut plasmen en xifres algunes tendències de les activitats d'estiu apuntades pels participants a la taula rodona.

Des del 2005 fins al 2008, la quantitat d'activitats notificades entre l'1 de juny i el 30 de setembre augmenten progressivament, així com també ho fan el nombre d'assistents (participants i dirigents) que passen de 196.318 a més de 221.000. El 2009, però, és un any de davallada tant pel que fa a l'oferta d'activitats (se'n van notificar 104 menys) com al nombre d'assistents, 9.000 menys. En aquest cas, la disminució és sobretot dels participants (un 4'6% respecte al 2008), de manera que, tot i que el nombre de dirigents també baixa, ho fa amb menor intensitat i afavoreix així l'augment del nombre de dirigents respecte als participants.

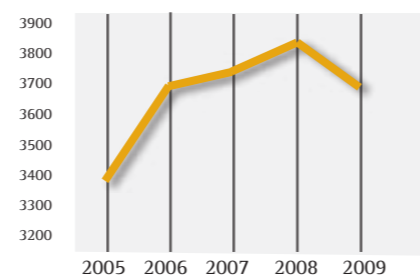
La tipologia d'activitats, en canvi, experimenta poques variacions. L'anomenat casal de vacances és l'activitat més estesa, de fet, representa poc més de la meitat de totes les activitats que es van fer entre l'1 de juny i el 30 de setembre de 2009, seguit de les colònies, que suposen un 25% de l'oferta total. Així com l'oferta de casals incrementa un 3% respecte al 2005, l'acampada perd 2 punts percentuals en relació al mateix any i se situa en un 15%. Les rutes i els camps de treball són les opcions minoritàries i suposen, conjuntament, un 7% de l'oferta d'activitats.

El juliol és des de fa anys el mes d'estiu amb més activitats, tot i que en els darrers anys s'està experimentant un augment del nombre d'activitats en l'agost, en especial, durant la segona quinzena. Així mateix, des del 2005 fins ara ha disminuït la quantitat d'activitats organitzades per les entitats d'educació en el lleure censades a la Secretaria de Joventut, en benefici de les organitzades per ajuntaments, empreses de lleure i Associacions de Mares i Pares (AMPES).

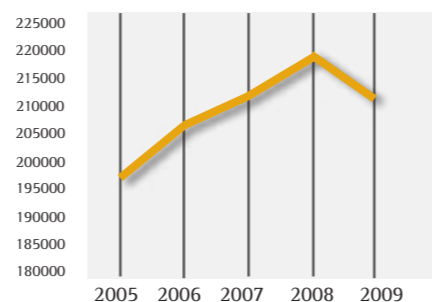
Font: Secretaria de joventut. Dades estadístiques d'activitats notificades. Període 2006 - 2009

Evolució de les activitats d'estiu

Nombre d'activitats organitzades

Assistents

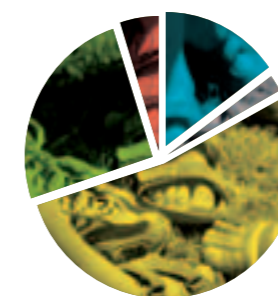

Tipologia d'activitats d'estiu

Any 2005

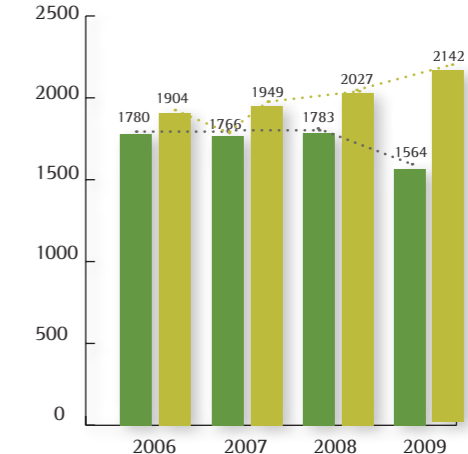
Any 2009

Tipologia	2005 (%)	2009 (%)
Acampada	17%	15%
Camp de treball	2,5%	2%
Casal de vacances	50%	53%
Colònia	25,5%	25%
Ruta	5%	5%

Entitat organitzadora

Número d'activitats

Entitats d'educació en el lleure censades a la Secretaria de Joventut
Altres (ajuntaments, empreses de lleure i AMPES)

Cinc experiències d'estiu

Una ruta, uns campaments, dues estades de colònies i un projecte d'Aprenentatge-Servei. Recollim cinc exemples de les múltiples iniciatives que promouen durant els mesos d'estiu les entitats d'educació en el lleure. Aquestes experiències són una petita part de tot el que es mou enmig de les més de 3.000 activitats notificades en els darrers anys i que tenen lloc des del juny fins al setembre.

Foto: AE La Mulassa

1 DE REUS A ANDORRA, A PEU AGRUPAMENT ESCOLTA LA MULASSA (ESCOLTES CATALANS)

Cada tres anys el grup dels "Pioners" de l'Agrupament Escolta la Mulassa de Reus assumeix el repte de travessar Catalunya a peu, des de Reus fins a Andorra. En total són 216 quilòmetres que es divideixen en nou etapes, d'entre 25 i 30 quilòmetres cadascuna. Es tracta d'una ruta difícil per a la qual cal preparació física i psicològica i que de vegades no tothom aconsegueix acabar. Toni Ballester, cap de Pioners de l'AE la Mulassa, destaca el sentiment d'unitat que va creixent entre els membres del grup al llarg de la ruta i el valor que van adquirint coses com un glop d'aigua o qualsevol gest de suport. Els últims dies, la maduresa individual i col·lectiva del grup arriba al punt àlgid. Arribar a la frontera andorrana es converteix en una experiència inoblidable. "Per a un Pioner significa haver après i viscut en pròpia pell que, en general, tot camí és dur però també que tota meta és assolible. Per a un Cap representa una d'aquelles vivències que atorguen sentit a la seva tasca", afirma Ballester.

Foto: Esplais Catalans

2 TRAIN FOR CHANGE: CAMPAMENTS INTERNACIONALS ESPLAIS CATALANS

Aquest estiu, tres esplais del sector territorial del Vallès d'Esplais Catalans, participaran en l'activitat internacional *Train for Change*, uns campaments que reuniran infants i monitors de tot el món a Àustria i República Txeca amb la finalitat de treballar els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni. Des del mes de febrer, els monitors, les monitores i els adolescents que participaran en aquesta experiència s'han trobat en dues ocasions per organitzar-se de cara a l'activitat i han realitzat diferents campanyes econòmiques. En aquest sentit, la secretària general d'Esplais Catalans, Berta Mundó, assegura que "la preparació d'aquesta activitat internacional ens ha permès enfortir les relacions entre esplais d'un mateix territori i observar i intercanviar diferents maneres de treballar la participació dels infants segons l'estil de cada esplai".

Foto: Esplai Misioneros Aguiluchos

3 COLÒNIES CUIDADES AL DETALL ESPLAI MISIONEROS AGUILUCHOS (MOVIMENT DE CENTRES D'ESPLAI CRISTIANS)

Els infants i adolescents de l'esplai Misioneros Aguiluchos del barri d'Horta de Barcelona esperen en candeletes que arribi la primera setmana d'agost per marxar de colònies. El centre d'interès d'enguany és un secret absolut, excepte per l'equip de monitors que l'estan preparant fins a l'últim detall. L'únic que se sap és que les colònies es faran a la casa El Ginebró (Serinyà, Girona) i que l'escenificació i els personatges estaran perfectament cuidats. Bé, i una pista més: "que el tema serà de molta actualitat", ens revela Daniel Gázquez, monitor del centre. Darrere hi ha un equip de monitors "motivats" als quals els agrada "fer les colònies el més reals possibles". L'any passat van convertir la casa de colònies en el castell de Hogwarts -on va estudiar Harry Potter- i durant uns dies els infants van ser autèntics aprenents de màgia, amb uniforme i vareta inclosos. D'aquesta manera, aconsegueixen que visquin les colònies amb emotivitat i intensitat i creen un ambient propici per a treballar tot tipus de valors.

L'opció del lleure educatiu

REDACCIÓ

"I tu, què fas aquest estiu?" És una de les frases més escoltades al llarg d'aquests dies. Vacances, un viatge, la platja, quinze dies al càmping, una escapada des de l'aeroport de Reus, Girona o Alguaire per gaudir d'algun cap de setmana a 50 euros, etc. Són moltes les opcions possibles per passar l'estiu, però us en proposem algunes de ben especials: colònies, rutes, campaments, camps de treball, casals d'estiu... Una opció ben vàlida per a totes les edats: per a monitors, monitores, responsables, pares i mares, però, sobretot, pels infants, adolescents i joves. Aquestes activitats ens proposen un gran nombre d'avantatges:

- Són una bona eina per a conciliar la feina i la família, atorgant al noi o noia una proposta educativa de qualitat.
- Es tracta d'un espai privilegiat, marcat per la tranquil·litat de les vacances i el "bon rotllo" que provoca la relació amb els altres, el bon temps...
- Suposen una experiència intensa, de convivència màxima i continuada, en la qual el treball educatiu pot arribar a punts culminants que permetin el creixement personal i la vivència dels valors del participant.

I podríem enumerar una infinitat de possibilitats de l'experiència d'anar de colònies, de campaments o de ruta, fent d'aquests espais uns entorns rics i òptims per a garantir l'acompanyament dels infants en totes les dimensions de la seva vida i persona.

Foto: Xavier Anguera (l'Àctica)

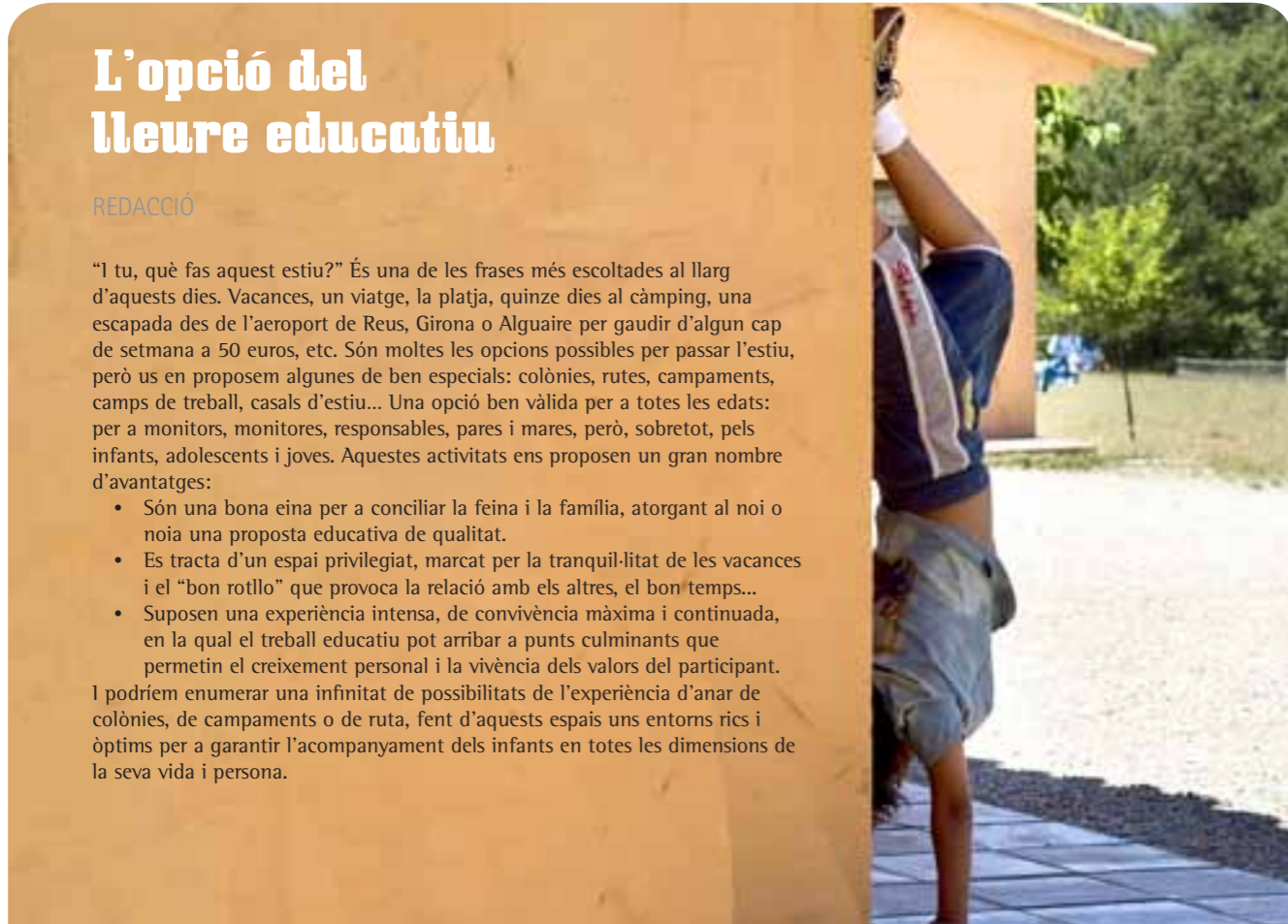

Foto: MEG

Foto: Fundació Catalana de l'Esplai

4 COLÒNIES AGRÍCOLES, VIURE COM FA MÉS D'UN SEGLE GATAMOIX 2010 (MINYONS ESCOLTES I GUIES DE CATALUNYA)

Del 31 de juliol al 8 d'agost, els participants en les colònies agrícoles de Gatamoix a Alcúdia (Mallorca) faran un viatge de 134 anys al passat i aprendran a viure com ho feien els primers habitants de la colònia agrícola de Gatamoix (1876). Fer sabó, preparar confitura, cuinar amb foc i llenya, tenir cura dels animals, cordar cadires, cantar gloses i dir rondalles són algunes de les activitats que ocuparan el seu temps.

Les colònies, organitzades per la Fundació Maria Ferret, es faran a la Finca del Poble Nou (Alcúdia) i comptaran amb la participació d'infants i joves de quatre associacions d'escoltes: Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, Escoltes de Menorca, Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca i la Federació d'Escoltisme Valencià.

5 MINERIA I CULTURA AL PAÍS BASC PROJECTE D'APRENTATGE-SERVEI AL MUSEU MINER DE GALLARTA, AL PAÍS BASC (FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI)

Del 14 al 24 de juliol de l'any passat, 26 joves de 14 i 15 anys acompanyats de 3 monitores i 1 monitor del CIJ de Bellvitge de L'Hospitalet de Llobregat, de la Fundació Catalana de l'Esplai, van realitzar un projecte d'Aprenentatge-Servei al País Basc, al Museu Miner de Gallarta. L'activitat es va preparar, a Bellvitge, amb el grup de joves cercant informació sobre el món de la mineria en general i al País Basc: treballadors, tasques, minerals extrets; coneixent el context socioeconòmic en que es van desenvolupar la zona al segle XIX i XX i elaborant una presentació sobre el museu. Un cop arribats a Gallarta, es van fer sessions de formació de dos tipus: cultura del País Basc –llengua, instruments musicals, danses, etc.– i tècniques de restauració –pintura, aparells miners, jardineria. El servei va consistir en la restauració dels voltants del Museu Miner: pintar i restaurar unes vagonetes i adequar els jardins, tot amb la supervisió dels voluntaris del museu. La valoració va ser molt positiva i això ha fet que l'esplai hagi plantejat una possible continuïtat del projecte.

Recursos

UN REBOT PLE DE RECURSOS EDUCATIUS

www.elrebot.escoltesiguies.cat
Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

"El Rebot" de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya és un espai web on trobareu tot tipus de recursos educatius i pedagògics per a preparar les activitats d'estiu. A través d'un sistema de cerca avançada podreu seleccionar exactament quin tipus de recurs necessiteu (joc, cançó, excursió, ruta, taller, etc.) i per a quin grup d'edat. També podeu realitzar la cerca en funció de la temàtica que voleu treballar, com per exemple, descoberta i servei, drets humans o educació ambiental.

CONSCIENTS DE TOT EL QUE CAL

Vés preparat
Moviment de Centres d'Esplai Cristians de la Fundació Pere Tarrés

"Vés preparat" és un recull d'articles i de fitxes sobre tot allò que cal tenir en compte a l'hora de preparar i dur a terme les activitats d'estiu. La publicació incorpora la normativa de regulació de les activitats d'educació en el lleure en què participen menors d'edat; consells per a ser sostenibles; propostes per treballar la fe a l'estiu; articles sobre l'alimentació, el ritme de les activitats o les reunions amb els pares i mares; un model de fitxa d'inscripció i de programació de material, entre d'altres; i un llistat de tots aquells documents necessaris a l'hora de marxar.

FOMENT DE L'EXCURSIONISME

www.esplai.org/ExplorarCatalunya
Federació Catalana de l'Esplai

El web és un recull de diversos aspectes relacionats amb l'excursionisme i la descoberta de l'entorn natural. Per als monitors incorpora materials pedagògics, seminaris formatius i rutes; per als infants i joves, jocs i propostes d'itineraris; inclou també una recomanació d'excursió mensual; imatges de les sortides que han fet diversos centres de l'entitat; i un directori d'enllaços d'interès.

PER TRAVESSAR FRONTERES

L'aventura internacional
Col·lecció Apunts del Cau, 2007
Escoltes Catalans

"L'aventura internacional" és un recurs pràctic pensat per ajudar els agrupaments escoltes a preparar les activitats d'estiu arreu del món i aprofundir en els aspectes educatius que sorgeixen en aquestes experiències.

ABANS DE MARXAR, ORGANITZAR

Els esplais fem l'estiu
Esplais Catalans

Esplais Catalans ha elaborat una recopilació de recursos (disponibles en format web i CD) amb tot el que ha de tenir en compte un responsable, monitor o cap d'agrupament a l'hora d'organitzar una activitat d'estiu. Des de recomanacions per escollir una casa de colònies o un terreny d'acampada, fins als aspectes legals, d'alimentació, salut, ecologia i neteja que s'han de preparar abans de marxar.